

MFU møde 24. november 2022 - referat

Deltagere: Hans Jürgen Stehr (formand), Bjarne Holm Jakobsen, Erling Rørdam, Lisbet Ogstrup, John Nordbo, Jørn Jespersen, Kim Christiansen, Michael Olesen Peter Bach, Søren Storgaard Sørensen, Birgitte Marcussen, Mette Blæsbjerg, Stiig Markager, Kristian Syberg, Jens la Cour (sekretær for MFU), Under punkt 2: Thyge Nygård (DN sek), Tine Skaft Nielsen (DN Sek)

Deltog elektronisk: John Clausen

Afbud: Sofus Rex, Thorkild Kjeldsen,

Dagsorden

1. velkomst ved formanden

Formanden orienterede om at MFU på hjemmesiden nu er opdateret. Her kan man finde oplysninger om medlemmerne og referater fra møderne. Formanden opfordrede medlemmerne til at vurdere om kan laves en kort udgave af CV.

Formanden orienterede om repræsentantskabsmøde den 19.-20 november: der blev vedtaget en ny DN's naturpolitik og Vindmølleplacering dokument. Ang. naturpolitikken var en bemærkning om, at det kunne afstedkomme konsekvensrettelser i andre af DN's politikker.

2. Tema: udfordringerne med kvælstof i miljøet og koblingen til øvrige vigtige miljøtemaer, som f.eks. klimaforandringer, fødevarerikkerhed og mere plads til uforstyrret natur og landskaber.

MFU medlem, professor Stiig Markager indledte med fagligt oplæg om "seks problemer en løsning: udtag af 15-20% landbrugsjorden".

I den efterfølgende diskussion fremkom flg pointer:

- Der er et enormt behov for at tænke klima, vand, natur sammen.
- Det nuværende udtag er helt utilstrækkeligt og der bør udtages ca. 400-800.000 ha af dyrkning.
- Der skal være fokus på jorder, der taber særligt meget (ikke kun lavbund),
- Vandmiljøet har det meget dårligere end folk er klar over og det hidtil vedtagne er ikke nok – brug for øget opmærksomhed og at lave nogle bidrag til en samlet plan.
- CO2 afgift på lavbundsgrunde vil bidrage til mindre tab af næringsstoffer,
- EU's landbrugspolitik er kompliceret, men den modarbejder forbedrende løsninger – der bør fokuseres på at påvirke den.
- Der kan være dilemma med livscyklusanalyser, der favoriserer intensivitet i landbrugsdyrkingen.
- Økologisk jordbrug en løsning? Laver tab pr ha, men samme tab pr. produceret enhed, men økologi har lavere udbytte. Det giver i sig selv en ekstensivering, og har mere vedvarende græs og ikke sprøjtegifte i produktionen
- En indsats nu kan opfattes som en træls og langsigtet investering, der først giver resultater og et rent vandmiljø om lang tid – op til 30 år – men ikke desto mindre nødvendigt at igangsætte nu for ikke at få yderligere tilbagegang.
- Bør tage højde for at 20% af højbundsgrunde er nitratfølsomme indvindingsområder.

DN's landbrugspolitik er fra 2008. MFU ønsker at bidrage til en videreudvikling og praktiske virkemiddelbefalinger – herunder behov øget opmærksomhed på synergieffekter.

Det blev besluttet at nedsætte en mindre gruppe, der skal udarbejde et strategisk oplæg til et samlet MFU, og at der senere forelægges et oplæg fra MFU til HB. Jørn tager teten for oplægget. Der indkaldes til ekstraordinært MFU-møde for særlig interesserede om dette.

Stiig Markagers oplæg er udsendt til MFU efterfølgende.

3. Kort status efter Klima-COP 27 - er der noget i det for MFU?

John Nordbo, der havde deltaget på COP27 i Egypten for Care, orienterede om udkommet:

- Hovedresultatet er, at der oprettes en fond til de fattige lande der bliver ramt særligt hårdt af klimaforandringerne (loss and damage). Indtil videre en "hul skal", da der ikke er besluttet hvordan den finansieres og midler for de ramte lande kan komme til udbetaling. Næste år skal fonden være klar til at være operationel, men det er uklart hvordan skal fungere og spiller sammen med anden støtte.
- COP'en gentog, at der skal laves klimahandlingsplaner og at verdens skal halvere udslippet i 2030, men ikke nye indsatser.
- De rige lande havde reelt ikke ambitiøse forslag med til at reducere udslip.
- Udfasning i olie og gas kom der ikke tekst på
- Bekymring for næste COP-møde, da det afholdes i Dubai.

4. Status for DNs holdning til placering af vindmøller.

Repræsentantskabet har den 19.-20. november vedtaget en revideret holdning til placering af vindmøller, der er ledsaget af et faktaark fra sekretariatet.

Processen forud for repræsentantskabsmødet var meget presset, og det var ikke været muligt at udarbejde et samlet MFU-bidrag. Enkelte medlemmer har imidlertid bidraget, og John Clausen med flere samt Bjarne Holm Jacobsen har desuden indsendt formelle ændringsforslag, hvoraf sidstnævnte blev overtaget af John Nordbo, da han i modsætning til Bjarne er medlem af repræsentantskabet og dermed berettiget til at stille ændringsforslag. Forslagene blev delvis imødekommet bl.a. med en kompromistekst om større fleksibilitet og hensyntagen også til evt. positive effekter ved kystnære møller. Dog blev den negative afgrænsning af beskyttede områder og Natura 2000 områder på havet fastholdt.

I den forbindelse tilkendegav HB, at vi "stadig ved for lidt om vindmøllers påvirkning af og mulige samspil med naturen. Derfor skal der arbejdes videre med faktaarket. HB beder i den forbindelse de faglige udvalg om - i dialog og samarbejde med sekretariatet - at bidrage til videreudviklingen af det faglige indhold i faktaarket, herunder bidrage til viden om havmøllers kumulative effekt og påvirkning af og muligt samspil med de marine økosystemer og biodiversitet".

MFU besluttede, at en gruppe af særligt interesserede med bl.a. Bjarne, Michael og John Nordbo og med John Clausen som tovholder, bistået af Jens Thomsen, formand for DN-Ikast-Brande (og mangeårig medarbejder i Siemens/Gamesa) samt Anders Jensen medlem af DN-Århus (samt også mangeårig medarbejder i Siemens/Gamesa), skulle konkretisere de særlige forhold, som HB peger på, samt i første omgang gennemgå faktaarket og pege på faktuelle sammenhænge, der bør videreudvikles. Gruppen tager kontakt til NFU og PFU. Gruppen giver

status på næste MFU-møde og der træffes efter behov aftale om det videre forløb. Eva andre interesserede medlemmer bedes kontakte John Clausen.

Når det konsoliderede vindmøllepapir foreligger sendes det ud sammen med faktaarket. Det forventes, at HB vil sætte et arbejde i gang om placering af VE anlæg generelt samt evt. om en fornyelse af DN's energipolitik. Formanden vil efterfølgende orientere herom og give oplæg om, hvordan MFU kan bidrage til en sådan mere omfattende dagsorden.

5. Hvordan kan MFU imødekomme de mere konkrete forventninger i forhold til Aktivitetsplanen 22/23 (AP)?

Dette punkt blev udskudt til drøftelse på næste møde. Det blev konstateret, at dagens møde havde taget fat i en vigtig del af de nævnte forventninger til MFU's arbejde.

6. Evt og næste møde

Der indkaldes til møde i januar for temamøde om kvælstof/landbrug.